Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 79 (4715)
ВТОРНИК
апрелиин
24
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Манай сэрэгүүдэй центральна бүлэг болбол Дрезденскэ ба Берлинскэ зүгтэ добтолгото байлдаануудаа үргэлжэлүүлжэ, Берлинэй пригород болохо хэдэн газарнуудые эзэлэә.

Эдэ зүгүүдтэ апрелиин 17-hoo 21 хүртэр 23.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, дайсанай 156 самолет, 250 гаран танк болон самоходно ехэ буу буляан абаба.

Шэн габьяата советскэ сэрэгүүдтэ алдар соло!

Тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха

Большевистскэ агитаци ба пропагандые үргэнөөр табижа шадаhан колхоз, сэвхоз болон МТС-үүдээр хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Эндэ гайхалтайшье юумэгүй гээшэ. Юундэб гэхэдэ, мүнөө үеын ершон байдалhаа дулдыдаhан өөhэдынгөө уг зорилгые зүбөөр ойлгоhон эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд, сэвхоз ба машинно-тракторна станциинуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажалай мэргэжэлтэд даалтабарита хүдэлмэреэ хаhа саг соонь, эрхим hайн шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ оролдодог болоо.

Тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри гол түлэб дүүрэжэ, зарим колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые хэжэ эхилбэ. Мүнөө таряан ажалай бригада, звено колхоз бүхэндэ байгуулагдажа, хэн ямар хүдэлмэри тарилгын үедэ хэхэ үүргэеэ мэдэбэд. Бригада болон звенонууд хоорондохиин социалистическэ мүрысөөнэй договорнууд баталагдажа байна. Энэ үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөө үргэнөөр ябуулха үгаа шухала. ВКП(б)-гэй айкомууд, нэн түрүүндэ, тэрэнэй пропаганда ба агитациин хүдэлмэрилэгшэд, колхоз совхоз болон МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудтай хамта тарилгын үедэ ниитэ-ойлгуулалмжын хүдэлмэриие сэхэ полевой стануу дээрэ ябуулха тушаа дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа зохёохоhоо гадна, тэрээнэй дүүргэлтые ямарта политическэ ба теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй, бүтүү шамбайгаар хүдэлмэрилдэг элибхитэй коммунист болон комсомолецуудта даалгахань зайлашагүй.

Сэрэгэй дүрбэдэхи хабарай тарилгые агротехническэ богонихон болзор соо, эрхим hайн шанартайгаар үнгэргэжэ, үндэр-баян ургаса түйлаха ябадал Улаан Армияа ба Эхэ ороноо таряа талхаар, ажаүйлэдбэриие түүхэй эдлэлээр хангахаhаа байтагай, колхозоо большевистскэ, колхозникуудаа шанга шадалтай болгохо нүхэсэл мүн. Советскэ зэбсэгтэ хүсэн дайн сэрэгтэ илаха сагынь дүтэлөө. Арюун нангин Эхэ ороноо хамгаалhан алдарта хүбүүд ба басагаднай ерэхэнь гээшэ. Хүхюун сэнгэлиг, жаргалта байдалнай улам саашадаа үшөө үргэдхэ байна.

Имэ оршон байдалда хабарай полевой хүдэлмэриие хаhа саг соонь, үндэр шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ колхозник, МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, мүн бүхы хүдөө ажалай мэргэжэлтэн элибхитэйгээр хабаадажа, энэ ажахын ба политическэ удхашанартай хэрэгые большевистскээр шиидхэлсэхэ ёhотой. Хүдөө нютагуудтахи партийно-комсомольско организацинууд, манай агитаторнууд хадаа үргэн ниитэ ажалшадай дунда партийно-политическэ, ниитэ-ойлгуулалмжын хүдэлмэринүүдые урда урдынхиhаа үшөө үргэнөөр эрхилхэ уялгатай гэжэ бидэнэрhээ ВКП(б)-гэй Центральна Комитет эрилтэ хэнэ.

ВКП(б)-гэй айком ба райкомуудай лекторнууд, мүн тэрэшэлэн партийно-советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар удаа дары гаража, политическэ темэтэй лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэхэ зуураа мүнөө үеын эршон байдалнууд болон колхозно таряашадай уг зорилгонууд тухай тодо hонор хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ уялгатай. Агротехническэ пропаганда үргэнөөр ябуулха партийно-советскэ болон агрономическо-зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй арюун нангин уялга мүн. Советскэ Союзай сэрэгэй-политическэ байдал, манай союзникуудай арминуудай амжалтанууд тухай үргэн ниитэ колхозникуудта ойлгуулха ябадал түрүүшын ээлжээндэ үнгэргэгдэхэнь тон шухала.

Хаана ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайнаар ябуулагданаб, тэндэ тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри hайнаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Ивэлгын, Суулгын, Гашайн, Хонхолойн, Хэжэнгын, Ехэ-Кударын, Саянтын болон бусад хэдэн МТС-үүд трактор заhабарилгын түсэбүүдые хаhа саг соонь дүүргэбэ. Тэдэ, хэнэйшье мэдэhээр эдэ МТС-үүдэй партийна организацинууд партийно-политическэ хүдэлмэриие коллективэйнгээ дунда hайнаар хэhэнэйнь мэдээжэ.

Зүгөөр, ниитэ-политическэ хүдэлмэри хал-хаанагүй ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй эрилтын ёhоор табигдана гэхын аргагүй. Республикын олонхи аймагуудай колхозууд тарилгын бэлэдхэлые эршэмтэйгээр ябуулжа шаданагүй. Тарбагатайн, Прибайкальска, Ивэлгын ба бусад хэдэн аймагуудай колхозууд тарилгада хэрэглэгдэхэ үрhэ хүрэнгөө бүримүhэн зөөбэрилжэ дүүргээдүй. Мүн үбэл-хабарай үедэ хэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

Тарилгын үедэ уншалгын байшан, улаан булангууд ба колхозно клубуудай хүдэлмэринүүд полевой стануу дээрэ абаашагдажа, тэндэ политико-гэгээрэлэй, ойлгуулалмжын хүдэлмэри хэхэнь шухала. Ханын газетэ, показателиин самбар, дайшалхы хуудаhануудые эмхидхэхэhээ гадна, социалистическэ мүрысөөе болото дээрэнь хүтэлбэрилдэг штабууд болохо зэргэтэй. Эдэнэрэй үдэр бүриин хүдэлмэридэ партийно-комсомольско организацинууд тодорхой туhаламжа үзүүлжэ, уншалгын байшан ба улаан булангуудые газетэ, журнал, уран hайханай номуудаар хангаха ёhотой.

Культурно-гэгээрэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хүдөө нютагуудтахи агрономууд, зоотехникууд, багшанар, түрүү дүй дүршэлтэй колхозникуудые олоорон хабаадуулха зайлашагүй. Туршалгын станцинуудай мэргэжэлтэн болон агрономуудаар колхозникуудай дунда агрозоотехническэ темэтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ хэрэг хангаха. Имэ хөөрэлдөөнүүдые хүдөө ажахые багаар мэдэлэг, дүй дүршэлгүй залуушуулай дунда тэбхын түрүүндэ хэхэ ёhотойбди.

Хүдөө нютагуудай партийно-комсомольско организацинуудай үмэнэ тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэhээ ондоо шухала зорилго мүнөө байхагүй. Тимэhээ эдэнэрэй гол анхарал энээндэ зорюулагдаха байна. Тарилгын үдэрнүүдтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин шанарынь үндэhөөрэнь шэпэдхэн табия!

Советскэ Информбюроhоо

Апрелиин 21-эй оперативна мэдээнhээ

Апрелиин 21-эй туршада манай сэрэгүүдэй Центральна бүлэг ОДЕР мүрэнhөө ба НЕЙСЕ мүрэнhөө баруугаар добтолгото байлдаануудые хэхэ ябадалаа үргэлжэлүүлбэ.

Эдэ байлдаануудайнгаа эсэстэ манай сэрэгүүд ДРЕЗДЕНСКЭ зүгтэ КАЛАУ, ЛОККАУ, НОЙ-ВЕЛЬЦОВ, ЗЕНФТЕНБЕРГ, ЛАУТАВЕРК, КАМЕНЦ, БАУЦЕН гэдэг городуудые эзэлэн абаад, КЕНИГС БРЮКЫН түлөө байлдаануудые хэжэ байна.

ОДЕРhОО баруугаар манай сэрэгүүд БЕРНАУ, ВЕРНОЙХЕН, ШТРАУСБЕРГ, АЛЬ-ЛАНДСБЕРГ, БУКОВ, МЮНХЕБЕРГ, ХЕРСФЕЛЬДЕ, ЭРКНЕР гэдэг городые эзэлээд БЕРЛИНЭЙ, пригородуудта байлдаануудые хэжэ эхилбэ.

АВСТРИИН газар дээрэ ВЕНЭhЭЭ хойгуур 2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, РАЙНТАЛЬ, КАТЦЕЛЬСДОРФ, ШРАТТЕНБЕРГ, ХЕРРНБАУМГАРТЭН, ВИЛЬГЕЛЬМСДОРФ, ФАЛЬБАХ, МИХЛЬШТЕТТЕН, КЛЕМЕНТ, ЭРНСТБРУНН, ОБЕР; ГЕНЗЕРНДОРФ гэдэг hуурин газарнуудые ба ГРОФСКРУТ, ВЕЛЬТЕРСКИРХЕН, НАГЛЕРН гэдэг түмэрзамай станцинуудые байлдаатайгаар эзэлбэ. Энээнтэй нэгэн доро ЧЕХОСЛОВАКИИН газар дээрэ ГОДОНИНhОО баруун-урдуур тус фронтын сэрэгүүд ВАЛТИЦЕ гэдэг городые эзэлэн абаба.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ нютагай удхашанартай байлдаанууд ба тагнуулшадай бэдэрэлгэнүүд болоо.

Апрелиин 20-до бүхы фронтнууд дээрэ 120 немецкэ танк болон самоходно ехэ буунууд гэмтээгдэhэн ба үгы хэгдэhэн байна. Агаарта болоhон байлдаануудта зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 103 самолёт унагаагдаба.

Манай авиаци Берлиндэ хүсэтэ сохилто хэбэ

Апрелиин 20-ой hүни манай хүндэ бомбардировщигууд БЕРЛИНДЭХИ сэрэгэй объектнүүдтэ хүсэтэ сохилто хэбэ. Энэ хэгдэhэн сохилтын эсэстэ хүсэтэ тэhэрэлгэнүүд хойшолонтой 50 гаран ехэнүүд түймэрнүүд болоhон байна.

Апрелиин 22-ой оперативна мэдээнhээ

Апрелиин 22-ой туршада манай сэрэгүүдэй центральна бүлэг болбол ДРЕЗДЕНСКЭ ба БЕРЛИНСКЭ зүгтэ добтолгото байлдаануудаа үргэлжэлүүлбэ.

ДРЕЗДЕНСКЭ зүгтэ манай сэрэгүүд ЛЮБЕНАУ, ДАМЕ, ШЛИБЕН, ЗОННЕВАЛЬДЕ, ФИНСТЕРВАЛЬДЕ, РУЛАНД, ЕЛЬСТЕРВЕРДА, ШВЕПНИТЦ, БУРНАУ, БИШОФСВЕРДА гэдэг городуудые эзэлэн абаа. Уридшалан абтаhан мэдээнэй ёhоор, энэ зүгтэ апрелиин 17-hoo 21 хүртэр манай сэрэгүүд 10.000 немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, дайсанай 96 самолёт, 150 гаран танк болон самоходно ехэ буу буляан абаhан байна.

БЕРЛИНСКЭ зүгтэ манай сэрэгүүд БИЗЕНТАЛЬ, КАЛЬКБЕРГЕ, КЛЕЙНШЕНЕБЕК, ФРИДРИХСХАГЕН, ФЮРСТЕНВАЛЬДЕ гэдэг городуудые ба БЕРЛИНЭЙ пригород болохо ГЛИНИККЕ, ЛЮБАРС, БЛАНКАНФЕЛЬДЕ, РОЗЕНТАЛЬ, БУХХОЛЬЦ, КАРОВ, БЛАНКЕНБУРГ, МАЛЬХОВ, ВЕЙСЕНЗЕ, ХОЭНШОНХАУЗЕН, МАРЦАН, БИСДОРФ, МАЛЬСДОРФ, НЕНЗЙХЕ, ФИХТЕНАУ, ВИЛЬГЕЛЬМСХАГЕН гэдэг газарнуудые эзэлэн абаба.

Уридшалан абтаhан мэдээнэй ёhоор энэ зүгтэ апрелиин 17-hoo 21 хүртэр манай сэрэгүүд 13.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа 60 самолёт, 100 гаран самоходно ехэ буу ба танк, 500 гаран полевой ехэ буу буляан абаа.

ВЕНЭhЭЭ 2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ Австриин газар дээрэ 30 гаран hуурин газар, тэдэнэй дунда ДРАСЕНХОФЕН, ОТТЕНТАЛЬ, ВИЛЬДЕНДЮРБАХ, НОЙДОРФ, АЛЬТЕНМАРКТ АЙХЕНБРУНН, МЕРКЕРСДОРФ, СИМОНОФЕЛЬД гэдэг газарнуудые эзэлэн абаhан байна.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ нютагай удхашанартай байлдаанууд ба тагнуулшадай бэдэрэлгэ болоо.

Апрелиин 21-дэ бүхы фронтнууд дээрэ 156 немецкэ танк болон самоходно ехэ буу гэмтээгдэhэн ба үгы хэгдэhэн байна. Агаарта болоhон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 56 самолёт унагаагдаба.

* * *

Манай сэрэгүүдэй центральна бүлэг болбол добтолгото байлдаануудаа үргэлжэлүүлээ.

Дрезденскэ зүгтэ манай сэрэгүүд үсэд шанга байлдаа хэhэнэйнгээ эсэстэ шоссейнэ харгынуудай шухала узел болохо Финстервальде гэдэг городые эзэлэн абаба. Дайсанай гарнизон бута пэрьегдэн hалгаагдаа. Тус городто машина бүтээлгын ба булад шудхалгын заводууд, мүн тэрэшэлэн велосипеднэ завод ба бусад предприятинууд бии юм. Манай ондоо частьнууд Шварце Ельстер гэдэг канал дээрэ байhан Гуланд городhоо немецүүдые хобхо сохин гаргаба. Амжалтаа хүгжүүлжэ манай сэрэгүүд байлдаатайгаар 20 километр урагшаа дабшажа Ельстерверд гэдэг городые эзэлэн абаа.

* * *

Берлинскэ зүгтэ манай сэрэгүүд үсэд шангаар эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ байhан дайсантай айхабтар шанга байлдаануудые хэбэ. Немецкэ командовани болбол советскэ сэрэгүүдэй замые хаахые эрмэлзэжэ бии бүхы хүсэнүүдээ байлдаанда оруулаа. Берлинскэ сэрэгэй hургуулинууд занятинуудаа зогсооб. Курсантнуудынь, мүн hургуулиин бусад хүдэлмэрилэгшэд фронтдо ябуулагдаа. Гитлеровецүүд Берлиндэ 15 hаа 65 хүртэрхи наhанай эрэгтэй хүнүүдые толгой тоолон татахаар соносхол гаргаба. Германска столицые агаарай добтолгоhоо хамгаалха бүхы зенитнэ ехэ буунууд, мүн танк буудаха артиллери болгогдон хэрэглэгдэжэ байна. Манай сэрэгүүд бүхы хаалтануудынь дабан гараад, дайсанда хойно хойноhoонь сохилто хэнэ. Советскэ ябган сэрэгүүд бүхэжүүлэгдэhэн гэрнүүдhээ гитлеровецүүдые намнан гаргажа эсэргүүсэлтын узелнуудые, мүн тэрэшэлэн Берлинэй пригородуудай үйлсэнүүдээр баригдаhан шулуун ба кирписэ хаалтануудые артиллерийскэ буудалгаар hандаргана. Зүүн-хойто зүгhөөнь добтолго хэhэн манай танкнууд ба ябган сэрэгүүд Бланкенбург, Шальхов гэдэг пригородуудые эзэлэн абаад Вейсензее гэдэг пригородто сүмэрэн ороо. Бүхэли үдэр төө айхабтар шанга байлдаанууд болоhон байгаа. Ехэ буунуудаар хүсэжүүлэгдэhэн советскэ штурмовой бүлэгүүд дайсанай эсэргүүсэлтын узелнуудые даража, хойно хойноhoонь кварталнуудые сэбэрлэбэ. Немецүүдэй хамгаалгын газарай түшэг тулгууриин пунктнууд болгогдоhон „Ределер" гэдэг фабрика, трамвайна парк, электростанци болон хэдэ хэдэн ажаүйлэдбэриин предприятинууд эзэлэгдээ. Үлэшэлэн багта манай сэрэгүүд. Вейсензее гэдэг пригородые бүримүhэн эзэлээд, хүреэлэгдэhэн түмэрзамай оршондо байлдаануудые хэжэ байна. Зүүн талаhаань добтолжо ябаhан манай сэрэгүүд хүсэтэ сохилтоороо нүүр шадарай немецүүдэй үни удаанай хамгаалгын гызарые hэтэ сохижо Мальсдорф, Фихтенау ба Вильгельмсхаген гэдэг пригородуудые эзэлэн абаа. Мүн тэрэшэлэн Берлинhээ зүүн-урдуурхи немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт болохо Ферстенвальде гэдэг городой түлөө айхабтар шанга байлдаанууд болобо. Советскэ частьнууд хүсэтэ сохилтонуудаараа тус городой хойто зүбиhаа гитлеровецүүдые намнан гаргаа. Үдэшэлэн багта дайсанай гарнизон бүхылөө хяа бута сохигдоод, эмхи журамгүйгөөр гэдэргэ сухариhан байна. Дайсан угаа ехэ гээлтэнүүдтэ ороно. Хүсэдбэшэ мэдээнэй ёhоор, нэгэ үдэр соо 8.000 шахуу немецкэ солдат болон офицер. 47 танк ба самоходно ехэ буу, 150 гаран полевой ехэ буу ба миномёт үгы хэгдэhэн байгаа. Берлинскэ зүгтэхи байлдаанууд нэгэшье часай замхалгагүйгөөр үдэр hүнигүй үргэлжэлhээр.

* * *

Улаантугта Балтийска флотой корабльнууд Балтиин далайн урда хүбида 8.000 тонно уhа түрихэ хэмжээтэй немецкэ транспортые шэнгээбэ. Флотой авиаци Пиллау портдо ба Пиллауhаа баруун-хойгуур дайсанай суднануудта сохилто хээ. Эдэ сохилтонуудай эсэстэ нэгэ 6.000 тонно уhа түрихэ хэмжээтэй нэгэ транспорт, түргэн ябадаг хоёр десантна база, хуурай ашаанай 2 баржа болон 2 катер шэнгээгдэhэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ господин М. И. Калининда

Танда ба Танай агуу ехэ ороной арадуудта ахадүүгэй болон хани барисаанай сэдьхэл дура ба СССР-эй hэргээн бодхоолгын ба хүгжэлтын хэрэгүүдтэ ехэнүүд амжалтануудые түйлахын халуун хүсэлэн мэдүүлхыемни зүбшөөрыт.

Танай агуу ехэ столицада ерэhэнэй ба Тантай халуунаар уулзаhанаа бидэнэр хододоо баясхалантайгаар hанажа ябахабди.

Ахадүү агуу ехэ Советскэ Союз мандаха болтогой!

Гүнзэгы хүндэлэлтэйгөөр
Югославиин Министрнүүдэй Совєдэй Түрүүлэгшэ
И. БРОЗ-ТИТО.

Арадай Комиссарнарай Түрүүлэгшэ ба Улаан Армиин Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. В. Сталинда

Танай агуу ехэ ба героическа ороной хилые алхан бусахадаа бидэнэр бүхы үзэhэн хараhан юумэеэ гүн ехээр hонирхон hанан ябанабди. Югославиин арадууд өөhэдынгөө тэмсэлээр Танай зүгhөө ба Танай сэсэмэргэнээр хүтэлбэрилэн байгаа агуу ехэ оронhoo инаг энхэрэл ба бата хани барисаа хүлеэжэ абаа гэжэ би, минии сотрудникууд гүн ехэ ханамжатай ябана.

Энээнтэй дашарамдуулан, Танhаа манай арадай абажа байhан тэдэ бүхы туhаламжын түлөө Танда, илагдашагүй Улаан Армида ба советскэ арадта ашыень харюулха ехэ уялгатайбди гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхые хүсэнэб.

Минии гүн ехээр хүндэлhэн мэдүүлгыемни хүлеэн абыт.

Югославиин Маршал
И. БРОЗ-ТИТО.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхинийнь Б. М. Үнэнэй апрелиин 21 ба 22-ой номерто).

Табан хүүгэдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-дохи ЗЕРГЫН МЕДАЛЯАР

32. ПОПОЛЗИНА Ирина Кузьминичнае—Кабанскын аймагай Кабанск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

33. ПОКАЦКАЯ Матрена Андреевнае—Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

34. ПРОКУШЕВА Вера Семеновнае—Прибайкальска аймагай Турка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

35. РЫКОВА Таисия Федеровнае—Хойто-Байгалай аймагай Дооло-Ангар тосхоной гүрэнэй загаhанай заводой хүдэлмэришэн эхэнэр.

36. РЕДЬКО Софья Ивановнае—Прибайкальска аймагай Охотино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

37. РАЗВОЙНИКОВА Варвара Евдокимовнае—Прибайкальска аймагай Баня тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

38. РЕКУНОВА Марфа Ивановнае—Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

39. СЕЛИВАНОВА Анисья Ивановнае—Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

40. ТРЕТЬЯКОВА Пелагея Александровнае—Бабушкин городой загаhанай заводой хүдэлмэришэн эхэнэр.

41. ТЕЛЕШОВА Федора Руфовнае—Прибайкальска аймагай «Свободный Путь» колхозой колхозница.

42. ТОРГАШИНА Феклиста Николаевнае—Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой колхозница.

43. ФИЛАТОВА Прасковья Максимовнае—Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

44. ФИЛАТОВА Матрена Пимоновнае—Тарбагатайн аймагай «Победитель» колхозой колхозница.

45. ФЕДОРОВА Александра Павловнае—Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

46. ХЛЕСКИНА Александра Гавриловнае—Прибайкальска аймагай Турка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

47. ХМЕЛЕВА Варвара Ивановнае—Прибайкальска аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

48. ЧЕРНЫХ Фекла Васильевнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой колхозница.

49. ЧАГДУРОВА Балма Базаровна—Сэлэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

50. ШУРАШОВА Варвара Николаевнае—Хойто-Байгалай аймагай Дооло-Ангар тосхоной гүрэнэй загаhанай заводой бондарь.

51. ШУСТОВА Анна Дмитриевнае—Байкало-Кударын аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

52. ШУСТОВА Екатерина Андрияновнае—Байкало-Кударын аймагай «Майн 1» колхозой колхозница.

53. ШЕХУРДИНА Апфиза Леонтьевнае—Прибайкальска аймагай Турунтаево тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

54. ШИЛКИНА Татьяна Семеновнае—Прибайкальска аймагай Крупскаягай нэрэмжэтэ загаhабарилгын колхозой губшуур уягша.

55. ШУСТОВА Александра Петровнае—Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

56. ЮСУПОВА Шамензалит—Сэлэнгын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город. Соведүүдэй Байшан

2-дохи Белорусска фронт. Немецкэ складта манай сэрэгүүдэй буляан абаhан велосипедүүд жэрыжэ байна.
Е. Капуст фото (ТАСС-эй фотохронико).

Советскэ сэрэгшэд ба офицернууд Бунцлау гэжэ немецкэ городто наhа абараhан М. И. Кутузовай памятнигай хажууда венок сэсэгүүдые табижа байна.
Р. Мазелевэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

1-дэхи Белорусска фронт. Немецкэ боолшолгоhоо Улаан Армиин сэрэгүүдэй сүлөөлhэн советскэ эрхэтэд Германиин городhоо гаража ябана.
Ф. Кисловэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

ЛЕНИН—СТАЛИНАЙ ҮЗЭЛ БОДОЛНУУД ДАЙСАНИИЕ ДҮҮРЭН ИЛАХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ СОВЕТСКЭ АРАДЫЕ ЗОРИГЖУУЛНА

Агуухэ Ленинэй түрэһэнһөө хойшо далан табан жэл болоһон 1945 оной апрелиин 22-ой үдэрые Советскэ Союзай арадууд болбол немецко-фашистска булимтарагшадые Улаан Армиин түүхэтэ ехээр илажа байһан оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэреэр героическа Улаан Арми хадаа советскэ газар дайдаяа гитлеровскэ бузар булайнарһаа сэбэрлээд, манай ороной арадуудые немецко-фашистска боолшолгоһоо абараа гээшэ. Тэрэ хадаа фашистска дарлалтые абажа хаяхадань Европын арадуудта туһалжа, дайн сэрэгые Германиин газар дээрэ шэлжүүлэн гаргаад, мүнөө манай союзнигуудай сэрэгүүдтэй сүг хамта ябажа гитлеровскэ арминуудые бута сохихо хэрэгээ дүүргэжэ байна.

Ленин болбол СССР-эй арадуудай агуухэ вождь ба багша, манай үеын гайхамшагта ехэ революционно ажал-ябуулагша мүн. Тэрэ хадаа большевигүүдэй партиие байгуулжа, манай орон дотор империалистнуудай засагые унагаахын түлөө, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин илалтын түлөө хүдэлмэришэн ба таряашадай тэмсэлые толгойлһон байна. Ленин болбол СССР-эй арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай үндэһэ һуури болохо, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай тулгуури болохо хүн түрэлтэнэй түүхэдэ байгаагүй түрүүшын советскэ социалистическэ гүрэниие байгуулһан бэлэй. Ленин болбол хариин интервенциин ба гражданска дайнай жэлнүүдтэ советскэ республикые хамгаалан зоригжуулагша, Улаан Армиин эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэ байһан юм. Тэрэ хадаа манай орон дотор социалистическэ общественые байгуулха зам заажа үгэһэн, СССР дотор социализм байгуулхын тула ажалша ниитые зоригжуулһан юм.

Ленин болбол түрүү наукын агуухэ ударидагша мүн. Марксистска теориие творческоор хүгжөөжэ ба тэрэниие пролетариадай ангиин тэмсэлэй шэнэ дүй дуршэлнүүдээр ба наукын шэнэ туйлалтануудаар баяжуулжа, Ленин болбол империализмын үеын элон ниитын хүгжэлэй законуудые нээһэн байна. «Ленинизм болбол империализмын ба пролетарска революциин үедэхи марксизм мүн. Тодорхойлходо: ленинизм хадаа юрэнхы дээрээ пролетарска революциин теори ба практика, тусхайлан хэлэхэдэ, пролетариадай диктатурын теори ба практика мүн». (Сталин).

Ленин болбол советскэ ороной арадуудай национальна омгорхол мүн. Тэрээн соо манай арадта байһан хамаг бүхы эрхим һайн ба агуухэ шанарынь бии. Тэмсэл хэхэдээ айхые мэдэхэгүй революциин гени (мэргэн бодолшо), дээдэ шанарай хүтэлбэрилэгшэ, хадын бүргэд гээшэ гэжэ Ленининие нүхэр Сталин сэгнэһэн байна.

Агуухэ Ленинэй һулдэ заяан хадаа советскэ арадай патриотическа зоригжолой булагынь мүн. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга хадаа Эхэ орондоо үнэн шударгуугаар алба хэхэ ябадалай үльгэр жэшээ мүн. Советскэ хүнүүд Ленин шэнгеэр лэ ажаһууха, хүдэлмэрилхэ, тэмсэхэ «тэдэнэр Ленин шэнги, һонор ба эриг сэхэ ажал-ябуулгатай байха, тэдэнэр байлдаан соо Ленин шэнгил хатуу зүрхэтэй ба арадай дайсадта хайра гамгүй байха, тэдэнэр хадаа хэрэгэй орёо бэрхэ болож эхилхэ ба али нэгэн аюул газар дээрэ бултайжа гараха сагта ямаршье һандарал мэгдэлтэ. Һандарал мэгдэл шэнги ямаршье юумэндэ орохогүй гэжэ, тэдэнэр хадаа һандарал мэгдэл шэнги ямаршье юумые Ленин шэнгеэр лэ мэдэхэгүй гэжэ, тэдэнэр хадаа бүхы талыень мэдэхэ ба бүхы нэмэлтэ ба хаһалтануудые али бүхы талаһаань боломжолжо үзэхэ хэрэгтэй байһан асуудалнуудые шиидхэхэдээ Ленин шэнгил сэсэмэргэн ба мэгдэлгэгүй байха гэжэ, тэдэнэр хадаа Ленин шэнгил үнэншэ сэхэ байха гэжэ, тэдэнэр хадаа өөрынгөө арадые Ленинэй дуралдаг шэнгеэр лэ дуралха ёһотой» гэжэ Ленинэй хэрэгые гениальнаар үргэлжэлүүлэгшэ Сталин хадаа советскэ хүнүүдые һургана.

Ленин—Сталинай мүнхэ үзэл бодолнууд хадаа манай арадые зэбсэгжүүлээ. Тэрэниие социалистическэ революциин илалтын түлөө ба социализмые байгуулха ябадалай түлөө тэмсэлдэ зоригжуулаа. Мүнхэ тэрэ үзэл бодолнууд хадаа мүнөө дайсаниие дүүрэн илахын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые зоригжуулжа байна.

* * *

Ленин болбол «манай үеын ухаан, нэрэ хүндэ ба нюур шарайнь» болохо большевигүүдэй хүсэн түгэс партиие байгуулаа. Ленин болбол Росси дотор ба хилын саанахи гүрэнүүдтэ болоһон революционно хүдэлөөнүүдэй дүй дуршэлнүүдые гениальнаар бүридхээд, пролетариадай хүтэлбэрилхы организаци болохо, засагай түлөө тэмсэлдэнь тон шухала зэбсэг болохо парти тухай мэргэн сэбэр һургаал гаргаһан байна. Пролетариадай революционно партигүйгөөр пролетарска революци илажа, социализм илажа шадахагүй гэжэ Ленин һургадаг һэн.

Энэ шэнэ партиие революционно пролетарска партиин түрүүшын шухала үүсхэл болохо «Хүдэлмэриин ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союзһаа» эхилээд—мүнөө дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшын советскэ социалистическэ гүрэниие хүтэлбэрилжэ байһан большевигүүдэй агуухэ парти хүртэр Ленин багша байгуулһан ба хүмүүжүүлһэн байна. Ленин болбол хорин табан жэлһээ үлүүтэй саг соо «манай партиие хатуужуулһан ба дэлхэй дээрэ эгээл бата бэхи ба эгээл хатуужанги хүдэлмэришэдэй парти болгон тэрэниие байгуулжа һургаһан байна» (Сталин).

Ленинтэй хамта манай партиие Ленинэй ойрын соратник—нүхэр Сталин байгуулһан ба хүмүүжүүлһэн байна.

Ленин ба Сталин хадаа большевистскэ партиин эмхидхэлэй үндэһэ һууринуудые тодхоһон юм. Тэрэ парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин түрүү, идейнэ хатуужанги, эмхидхэлтэй отрядынь мүн, олониитын ажабайдалай хүгжэлэй законуудай эрдэмээр зэбсэглэгдэһэн ба пролетариадай революционно тэмсэлые хүтэлбэрилжэ шадаха ангиин организациин эгээл дээдэ формонь гээшэ.

Ленин ба Сталин хадаа мүлжэгшэ ангинуудтай хэһэн шэрүүн хатуу тулалдаанууд соогуур, мелкобуржуазна партинуудтай ба большевигүүдэй партиин дунда оппортунистическэ группануудтай хэһэн тэмсэл соо большевигүүдэй партиие байгуулһан байна.

Ленин болбол арад ниитые гансахан һургаха тэды бэшэ, харин арад ниитэһээ өөһэдыгөө һургаха хэрэгтэй гэжэ бидэниие һургадаг байгаа. Большевигүүд хадаа «өөрынгөө эхэтэй, тэдэниие түрэһэн, тэжээһэн ба хүмүүжүүлһэн арад ниитэтэй холбоо барижа байһан хадаа хүсэтэй байна,—гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн. Тэдэнэр хадаа өөрынгөө эхэтэй, арад ниитэтэй холбоо барижа байһан сагтаа диилдэшэгүй байха бүхы баримтатай».

Ленин ба Сталинай хүтэлбэри доро большевистскэ парти болбол тэмсэл ба илалтануудай ехэ ба алдар солотой зам хэбэ гээшэ. Манай парти хадаа «дүй дуршэлэйнгөө баялигай талаар юртэмсэ дэлхэй дээрэ юунтэйшье жэшээлэгдэшэгүй юм» (Ленин). Ленин—Сталинай парти хадаа холо ажалша ниитын зоригжуулагша, эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэ хүсэ болон өөрынгөө түүхын бүхы шатанууд дээрэ ажал хэдэг байгаа. Большевистскэ партиин бүхы түүхэ хадаа Ленин—Сталинай агуухэ үзэл бодолнуудай хүсэнэй ба тоттууритай байһанайнь баримта мүн. Ленин ба Сталин хадаа общественые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха ба советскэ арадые гадаадын дайсадһаа хамгаалха ябадалай шиидхэхы хүсэн болохо советскэ гүрэн тухай һургаалаар большевистскэ партиие зэбсэглэв. Ленин ба Сталинай байгуулһан советскэ гүрэнэй эгээл шухала үндэһэ һуури хадаа хүдэлмэришэн ба таряашадай союз болоно. Энэ союз байгаагүй һаань, хүдэлмэришэн ангиин зүгһөө ажалша таряашадые хүтэлбэрилөөгүй һаань хүдэлмэришэд ба таряашад хадаа советскэ засагые тэмсэн абажа тэрэниие дотоодын ба гадаадын дайсадһаа хамгаалжа шадахагүй байгаа.

Хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенциин союз хадаа советскэ гүрэнэй үндэһэ һууринь мүн. СССР хадаа дэлхэй дээрэхи эгээл демократическа гүрэнэй организаци мүн.

Манай ороной арадуудай эб найрамдал хадаа советскэ гүрэнэй нэгэ үндэһэ һууринь болоно гэжэ Ленин ба Сталин һургана. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци хадаа Росси арадуудай ажабайдалда үндэһэн хубилалтануудые үүсхээ. Тэрэ хадаа национальна дарлалтые үгы хэжэ, Росси арадуудтай али тэгшэ эрхэ ба бэе даахги байдалые соносхоод, арадуудай эб найрамдалай үндэһэ һуури табиһан байна.

Ленин ба Сталинай хүтэлбэри доро 1922 ондо арадуудай һайн дуранай союзай ба али тэгшэ эрхын ёһоор Советскэ Социалистическэ Республиканууд Союз—хүдэлмэришэн ба таряашадай олонациональна гүрэн байгуулагдаһан юм. Большевигүүдэй парти ба советскэ гүрэн хадаа манай ороной арадуудай ахадуугэй һайн дуранай холбоо барисаае байгуулха зорилгые бэе бэедээ экономическа, политическэ ба сэрэгэй туһаламжа хүргэхэ ябадалай үндэһэ һуури дээрэ шиидхэһэн, арадуудай хоорондохи эрхын тэгшэ бэшэ байдалые усадхаһан, тэдэнэй маяг хэлбэреэрээ национальна, удхараа—социалистическэ культурын бодото бадаралтые хангаһан байна. Агуухэ ород арад хадаа советскэ засагай оршон байдалда манай ороной арадуудые олонациональна нэгэдэлтэ гүрэн болгон эмхидхэбэ.

«СССР-эй арадуудай хоорондохи эб найрамдал хадаа—ехэ ба шухала туйлалта мүн. Энэ эб найрамдалай байһан сагта манай ороной арадууд эрхэ сүлөөтэй һууха ба илагдахагүй байна» гэжэ нүхэр Сталинай хэлэһэн сэсэмэргэн үгэнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ дүүрэн гэршэлэгдээ.

Үшөө 1917 ондо түрүү гүрэнүүдые хүсэжэ, тэдэниие ЭКОНОМИЧЕСКЭШЬЕ талаарынь мүн лэ ахиха гэһэн түүхэтэ зорилгые парти ба арадай үмэнэ Ленин табиһан юм. Хүсэн түгэлдэр хүндэ ажаүйлэдбэри хадаа бүхы экономикые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ эзэлхэ юм гэжэ Ленин һургадаг байгаа. Тэрээнгүйгөөр бидэнэр тусхай гүрэн болоо һаа юрдөөл хосорхо байнабди гэжэ Ленин хэлэгшэ һэн. Ленин хадаа хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха зам заажа үгөө. Бутархай ажахы зэболонһоо мултаржа гарахагүй гэжэ Ленин хэлэгшэ һэн. Мухардалгаһаа гараха ябадал таряашадай бутархай ажалһаа шэнэ, үндэр дээдэ техникын үндэһэ һуури дээрэ томо, хамтын таряан ажалда шэлжэн ороходо гансал тиимэ ябадалда байжа болохо байгаа һэн.

Социалистическэ экономикын байгуулалта хадаа советскэ гүрэнэй сэрэгэй хүсэн шадалай ургалтын үндэһэ һуури мүн гэжэ Ленин һургадаг бэлэй. Социализмын үндэһэ һуури дээрэ экономическа агуухэ шэнэдхэн байгуулалтые зоримгойгоор ба эрид шууд бэелүүлжэ байһан арадай гайхамшагта ехэ геройзм гаргалгүйгөөр гүрэниие бэеэ хамгаалха шадабаритай болгожо болохогүй гэжэ Ленин ба Сталин заадаг һэн.

Советскэ арад болбол социалистическэ индустриализаци ба коллективизаци тухай ленинско-сталинска үзэл бодолые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлбэ. Манай орон хадаа аграрна ба техническэ талаараа гээгдэнги орон байһанаа хүсэн түгэс индустриальна ба колхозно гүрэн болоджо ургаа.

Өөрынгөө советскэ Эхэ орониие аршалан хамгаалхын түлөө хэзээдэ бэлэн байхаар советскэ арадые Ленин хүмүүжүүлһэн байна. Владимир Ильич болбол хүдэлмэришэд ба таряашадта хандажа нэгэнтэ бэшэ хэлэдэг байгаа: Хэзээдэ бэлэн байгты, манай ороной ба манай Улаан Армиин хамгаалхы шадабариень нюдэнэй сэсэгы мэтээр гамнагты.

Ленин болбол социалистическэ эхэ ороноо хамгаалха үзэл бодолоор партиие зэбсэглэһэн ба хариин сэрэгэй интервенциин ба гражданска дайнай үедэ манай Эхэ ороной дайсадта эсэргүү тэмсэл хэхээр советскэ арадые зоригжуулһан байна.

Советскэ гүрэн, советскэ арад хадаа «дээрэмдэлгын дайниие энээнһээ хойшо, нэгэн дуугаар буруушаагаад, империалистическэ ямаршье гүрэнэй зүгһөө хэһэн алибуухы добтолгонуудта эсэргүүсэн социалистическэ эхэ ороноо хамгаалха гэһэн өөрынгөө эрхэ ба өөрынгөө үялгые мэдэрнэ» гэжэ Ленин зааһан байгаа. (Соч. т. XXI, нюур 410-411).

Ленин хадаа арадай хүсэндэ хизаарлашагүйгөөр этигэдэг байгаа. Советскэ Эхэ ороноо эзэмдэгшэд империалистнуудай халдаха ябадалһаа хамгаалхын тулада хэрэгтэй болоо хадань хамаг бүхы шухала юумые хэхын тула советскэ арадай хэзээдэ бэлэн байһандань найдадаг байгаа. «Хэрбээ манай амгалан тайбан ажал хүдэлмэриие саашадаа һаад тойб татаха юм болоо һаань, бидэнэр бүгэдэ арадай дайнда бодохобди, тиин авантюра ба дээрэм хулгайда хабаадаһан хүнүүд дууһан няза даруулха байха» гэжэ хэлэгшэ һэн.

Засагаа бариха болоһон пролетариат хадаа «...Шэнэ ангиин шэнэ армиие, шэнэ жаяг заршамые, сэрэгэй шэнэ организациие байгуулаад байгаад хадаа социалистическэ революциин туйлалтануудые хамгаалжа, өөрынгөө байдалые бүхэжүүлжэ шадаха байна» гэжэ Ленин һургадаг байгаа. (Соч. т. XXIII, нюур 379). Энэ шэнэ армиие — Улаан Армиие Ленин ба Сталин байгуулаа.

Ленин ба Сталин хадаа советскэ орондоо, советскэ арадтаа хизаарлашагүй үнэн сэхэ байхаар Улаан Армиие хүмүүжүүлээ, социалистическэ Эхэ ороной тула эрид шударгуу шэн габьяа ба геройзм гаргахаар боепүүд ба командирнуудые зоригжуулдаг байгаа. Ленин болбол добтолхы хүдэлөөнтэйгөөр, дайсанай арминуудые намнан мүрдэжэ дүүрэн үгы хэхэ зорилготойгоор, ушарһан оршон байдалтай зохилдуулан эдибхитэй добтолхы операцинуудые ябуулха шадабаритайгаар Улаан Армиие һургаха хэрэгтэ шухала анхарал хандуулдаг байгаа. «Дайсаниие үгы хэхын тулада, өөрынгөө һүйдхэлэй хэрэгые дахин дахин һэргээн эхилхэ арга тэрээндэ олгохогүйн тула... хамаг бүхы хүсэеэ зангидаха хэрэгтэй» гэжэ Ленин бэшээ һэн. (Соч. т. XXIV, нюур 431).

Ленин хадаа фронт ба тыл хоёрой нэгэдэл тухай, үнэн зүб, сүлөөлэлтын дайнай оршон байдалда өөрынгөө армиие арад ниитын дэмжэн туһалхэ тухай асуудалые бүхы талаһаань хаража үзэһэн байна. Дайн сэрэгэй үедэ бүхы советскэ арад, тылай хэдэн миллион хүнүүд фронт дээрэ армиин эрид шударгуугаар тулалдажа ябаһандал адляар өөһэдынгөө байра дээрэ шударгуу шангаар хүдэлхыень, хамаг бүхы юумэн хадаа дайсаниие илахын хэрэгтэ зорюулагдаһан байхыень Ленин эридэг байгаа.

Ленин ба Сталин хадаа амгалан тайбан ажабайдал ба бүхы оронуудай арадуудай хоорондохи эб найрамдал хамгаалха арми болгон Улаан Армиие байгуулһан байна. Тэдэнэр хадаа реакци ба милитаризмда тэсэшэгүйгөөр, бүхы оронуудай арадуудай эрхэ сүлөөе хүндэлхөөр Улаан Арми ба советскэ арадые хүмүүжүүлһэн байна.

* * *

1924 оной январиин хорин нэгэндэ Владимир Ильич Ленин нүгшөө һэн. Тэдэ, Ленинэй хэрэг мандажа байна. Ленинэй байгуулһан ба һургаһан большевигүүдэй парти хадаа Ленинэй туг тойруулан өөрынгөө зэргэнүүдые улам нягтаар жагсааба. Ленинэй хэрэгые хүндэтэйгөөр халан абагша ба агуухэ үргэлжэлүүлэгшэ нүхэр Сталин хадаа Ленинэй тугые дээрэ үргэжэ ябана. Нүхэр Сталин болбол большевистскэ партиин үмэнэһөө, советскэ арадай үмэнэһөө ленинскэ захяануудые дүүргэхэ гэһэн арюун нангин тангариг Ленинэй хуурсагай дэргэдэ үгэһэн бэлэй.

Ленин болбол партиин членэй агуухэ нэрые дээрэ үргэжэ, арюун сэбэрээр абажа ябаха, манай партиин нэгэдэлые нюдэнэй сэсэгы мэтээр сахиха тухай захиһан бэлэй. Тиин манай парти болбол нүхэр Сталинаар хүтэлбэрилэгдэжэ, Ленинэй энэ захяае арюун нангинаар дүүргэһэн ба дүүргэжэшье ябана. Нүхэр Сталин болбол большевистскэ партиие саашадань бүхэжүүлхын түлөө, тэрэнэй зэргынхидэй нэгэдэнги байхын түлөө, ленинизмын сэбэр сэхэ байхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэл хэһэн байна. Лениндэ эсэргүү, партида эсэргүү ябадалнудые бута сохингүйгөөр, партиин нэгэдэлые бүхэжүүлэнгүйгөөр Ленинэй захяануудые бэелүүлжэ болохогүй, социализмын замаар илалтатайгаар ябажа болохогүй, социалистическэ Эхэ оронойнгоо хамгаалалгые эмхидхэжэ болохогүй гэжэ нүхэр Сталин тэмдэглэһэн байха юм. Большевистскэ парти болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро троцкистнууд, бухаринцууд, буржуазно-националистнууд, Эхэ орондоо урбан хубилагшадые бута сохиһон байна. Большевистскэ парти болбол өөрынгөө зэргые улам бүри бүхэжүүлээ, ленинскэ ЦК-е тойрон, нүхэр Сталиниие тойрон улам нягтаар жагсаа

Большевистскэ партиин хүсэнинь хадаа ленинизмдэ үнэн сэхэ байһан ябадалдань, тэрэ хадаа общественын хүгжэлэй законуудые мэдэхэ ба тэрэниие ажалшан ниитын интересүүдтэй зохилдуулжа шэнэдхэн байгуулха түрүү научна теёрёор хүтэлбэри хэдэг ябадалдань байна. Манай парти хадаа хэрэгээ хайшань ябуулхые мэдэнэ, тиин тэрэ хэрэгыешье амжалтатайгаар урагшань ябуулна, юуб гэхэдэ тэрэ хадаа марксистска парти, ленинскэ парти мүн гэжэ ВКП(б)-гэй XVIII съезд дээрэ нүхэр Сталин хэлээ һэн.

Ленин—Сталинай партиин хүсэндэнь Эхэ оронойнтоо хүсые харанабди.

Советскэ гүрэниие али болохоор бүхэжүүлхэ гэһэн тангариг Ленинэй хуурсагай хажууда нүхэр Сталин үгэһэн юм. Большевистскэ парти болбол Ленинэй сэсэмэргэн захяануудые дахажа, нүхэр Сталинаар хүтэлбэрилэгдэжэ, хүгжэн манлажа байһан хүн түрэлтэнэй авангард, түрүү демократиин тулгуури болоһон хүсэн түгэс социалистическэ гүрэниие эсэшэ, сусашагүйгөөр бүхэжүүлжэ байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ советскэ гүрэн ба советскэ байгуулалга хадаа өөһэдынгөө хүсэ ба хүдэлэшэгүй бата байһанаа харуулаа. Ленинэй сэсэмэргэн иимэ үгэнүүд бэелүүлэгдээ: «Өөрынгөө, советскэ засагые—ажалшадай засагые хамгаалжа байнабди, культурын бүхы жаргалые, хүн түрэлтэнэй ажалаар хэгдэһэн бүхы юумые эдлэхэ аргые бидэндэ ба бидэнэй үхибүүдтэ хантаха байһан хэрэгэй илалтые хамгаалжа байнабди гэжэ олонхи хүдэлмэришэдэй ба таряашадай ойлгоһон, мэдэһэн ба хараһан тэрэ арадые хэзээдэшье илажа болохогүй» (Соч. т. XXIV, нюур 258—259).

Советскэ засагай хүсэндэнь Эхэ оронойнгоо хүсые харанабди.

Ленин болбол һайн дуранай союз, советскэ гүрэнэй экономическэ, политическэ ба сэрэгэй хүсэн шадалай шухала нэгэн һуури болохо манай ороной арадуудай эб найрамдалые эсэшэ сусашагүйгөөр бүхэжүүлхэ хэрэгтэй гэжэ партида захиһан юм. Большевигүүдэй парти болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро ленинскэ энэ захяае дүүргээ. Бүхы яһатан ба нациинуудай али тэгшэ эрхэ тухай ленинско-сталинска үзэл суртал хадаа, арадуудай эб найрамдалай үзэл суртал хадаа СССР-эй арадуудай ахадуугэй бүлые эбтэй болгожо, үзэглөөгүйгөөр бүхэжүүлһэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ олонациональна советскэ гүрэн хадаа бүхы шалгалтануудые хүнд эйтэйгөөр дабажа гараһан тэды бэшэ, харин өөрынгөө сэрэгэй ба политическэ хүсэн шадалые бата бэхи болгоһон байна.

СССР-эй арадуудай эб найрамдалай эбдэршэгүй байһандань Эхэ оронойнгоо хүсые харанабди.

Нүхэр Сталин болбол нэгэ орон дотор социализмын илажа болохо байһан тухай ленинскэ теориие хамгаалжа ба хүгжөөжэ, СССР-эй социалистическэ байгуулалтые толгойлһон байна. Нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро манай орон дотор социализм байгуулагдаа. Социализмын илалта хадаа СССР-эй сэрэгэй хүсэн шадалай ургалтын үндэһэ һуури болоһон байна. «Октябрьска революцияар урган гараһан социалистическэ байгуулалта болбол манай арадта ба манай армида агууехэ, диилдэшэгүй хүсэ үгөө» (Сталин).

Сталинска табанжэлнүүд хадаа Советскэ Союзай нюур шарайе үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаһан байна. СССР болбол хүсэн түгэс индустриальна гүрэн болоо. Урдань гээгдэнги байһан союзна республиканууд хадаа мүнөө түгэлдэр хүсэтэ индустриальна гүрэнүүд болон ургаба.

Нүхэр Сталин болбол хүдөө ажахын хүгжэлэй социалистическэ замууд тухай ленинскэ үзэл бодолнуудые творческоор хүгжөөбэ. Нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро коллективизаци хэһэнэй ба капиталистическа эгээл һүүлшын анги болохо кулагуудые үгы хэһэнэй эсэстэ хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха ябадал СССР-тэмнай бэелүүлэгдээ. Колхозно байгуулалтын хүсэн ба тэгтүүритай бэхи байһаниинь, колхозно таряашадай патриотизмынь илангаяа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ эли тодоор харагдаа. Колхозно таряашадай оролдолгын аша туһаар Улаан Арми ба оронгие эдэ хоолоор, харин ажаүйлэдбэриие түүхэй эдээр хангаха гэһэн бэрхэтэй шухала зорилго дайн сэрэгэй бүхы үедэнь амжалтатайгаар шиидхэгдээ.

Советскэ Эхэ орондоо инаг дуратай ба үнэн сэхэ байһан ябадалаар нэгэдэһэн хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци хадаа өөһэдынгөө патриотическа үялгые Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ али һайнаар дүүргэжэ байна. Энээн соо советскэ, социалистическэ байгуулалтын шухала нэгэ талань харагдана.

Ленинскэ захяануудые дүүргэжэ, советскэ арад болбол Улаан Армиин дайшалхы шадабариие дээшэлүүлэн, социалистическэ гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүсэн шадалые эсэшэ сусашагүйгөөр бүхэжүүлһэн байна. Нүхэр Сталинай түсэбөөр, тэрэнэй өөрынь шууд ударидалга доро мүнөө үеын техникын база дээрэ, мүнөөнэй дайнуудай дүй дуршэлые хараалаа абажа, советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые шэнэдхэн эмхидхэхэ гэһэн зорилго шиидхэгдэһэн байна.

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн болоходо нүхэр Сталин болбол Улаан Армиие шууд толгойлжо, тэрэниие дайсантай хэхэ тулалдаанuудта ленинскэ түгүүд доро хүтэлэн ороһон байна. Тэмсэл хэхэдээ эрэлхэг зоримгой, зүрхэтэй, айхые мэдэхэгүй байха, манай эхэ ороной дайсадта эсэргүүсэн арадтаа хамта тэмсэхээр бэлэн байха тухай Ленинэй хэлэһэн большевигүүдэй һайхан шанарые нүхэр Сталин болбол Улаан Армида ба советскэ арадтаа ленинскэ захяануудай ёһоор олгожо байна.

Нүхэр Сталин болбол фронт дээрэхи дайшалхы операцинуудые ба ара тылэй ажал хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ талаар большевистскэ партиин ба советскэ правительствын хамаг бүхы ажал-ябуулгые толгойлжо байна. Советскэ гүрэн болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро манай ороной арадуудай урда хэзээ нэгэтэшье байгаагүй эгээл орёо хүндэ сэрэгэй ба политическэ зорилгонуудые дайн сэрэгэй оршон байдалда амжалтатайгаар шиидхэжэ ябана. Сталиндамнай советскэ арадай хүсэн ба түгэлдэр бэень харагдана. Сталин—энэ хадаа мүнөөдэрэй Ленин, тэмсэлэймнай зориг, илалтымнай этигэл мүн.

Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэри доро большевистскэ партиин ба советскэ арадай хэһэн зам хадаа айхабтар ехэ түүхэтэ илалтануудаар тэмдэглэгдээ.

Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда советскэ социалистическэ байгуулалта хадаа өөрынгөө экономическа журам ёһын бүлюу байһаниие, өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бүлюу байһаниие, социалистическэ үзэл сурталай бүлюу ба хүдэлэшэгүй бэхи байһаниие бүхы дэлхэйдэ харуулба.

Советскэ амидаруулагша патриотизмын ёһоор Ленин—Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэһэн манай арад хадаа Эхэ инаг оронойнгоо үмэнэ өөрынгөө үялгые дүүрэн бэелүүлээ, социалистическэ газар нютагаа аршалан хамгаалаа, Европын хүгжэлые фашистска бүдүүлиг ёһонһоо абараа, дэлхэйн эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудые баярлуулжа хүндэтэй болоо.

Мүнөө манай эсэсэй илалта улам дүтэ болонхой. Гэбэшье, илалта болбол хэзээдэшье өөрөө ерэдэггүй байна—тэрэ хадаа хүндэ хүшэр тулалдаанууд ба үсэл шанга ажал соогуур туйлагдадаг байна. Бидэниие илалта тээшэ хүтэлжэ ябаһан агуухэ Сталин хадаа ленинскэ иимэ захяа үгэнүүдые һанажа ябаха тухай советскэ арадые, Улаан Армиие уряална: «Нэгэдэхеэр хада—илалтаар һамаарахагүй ба бардамшахагүй, хоёрдохёор хада—илалтаяа бэхилжэ ябаха, гурбадахяар—дайсаниие нэрбэн дараха»

Улаан Арми ба советскэ арад болбол Ленинэй захяануудые дахажа, бидэнэй урда Эхэ һайхан оромнай ямаршье зорилго табяа хадань тэрэниие саашадаашье дүүргэхээр бэлэн байха ёһотой.

Советскэ арадай хамаг бүхы амжалтанууд соо бидэнэр ленинизмын бүгэдые илагша хүсые харанабди. Советскэ арад хадаа Ленинэй туг доро Сталинай хүтэлбэри доро урагшаа, шэнэ илалтануудта этигэлтэй зоригтойгоор оложо ябана!

Нүхэр В. М. Молотов Вашингтондо ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 22. (ТАСС). Мүнөөдэр 17 час 46 минутада СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотов Вашингтондо самолёдоор ерэбэ.

Аэродром дээрэ нүхэр В. М. Молотовые США-гэй гүрэнэй секретарь господин Стеттиниус, США-дахи СССР-эй элшэн сайд нүхэр Громыко ба советскэ посольствын состав, Советскэ Союздахи США-тай элшэн сайд господин Гарриман, СССР-тэхи английска элшэн сайд господин Кларк Керр, США-тай гүрэнэй секретариин туһалагша господин Дэнн ба бусад хуулита хүнүүд угтаба.

Нүхэр В. М. Молотовой бууха аэродром дээрэ ехэ бүлэг американска болон гадаадын корреспондентнүүд ба кинооператорнууд хүлеэжэ байһан байгаа.

БАРУУН ЕВРОПОДОХИ ДАЙНАЙ ЯБУУЛГАНУУД

ЛОНДОН, апрелиин 22. (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай мэдээсэл соо хэлэгдэхэнь: гарица «мешээг» соо немецүүд эмхи гуримтай эсэргүүсэлтэ үзүүлхэеэ болёо. Союзнигууд хадаа энэ районой шухала городуудай нэгэн болохо Банкенбургые эзэлбэ. Союзнигуудай частьнууд Биттербергһээ баруугаархи районд (Гамбургһаа зүүн-урдуур, Эльба мүрэн дээрэ) 11 километр урагшаа дабшаба.

Брауншвейгһээ зүүн-хойгуур союзнигууд болбол германска сэрэгүүдэй үшөө нэгэ бүлэгые хүреэлбэ. Эльба дээрэхи союзнигуудай хүүрсын урда тээхи бүхэжүүлгэ тээшэ орохо хүүргые тэһэлхые дайсанай диверсантнууд һэдэбэ. Теэд тэдэнэй һэдэлгэ бүтэбэгүй. Нэгэ хэды диверсантнууд баригдаһан байна.

Союзнигуудай сэрэгүүд Аш гэдэг чехословацка городые эзэлэн абажа, түс городһоо хойшоо 8 километртэ байһан пунктда хүрэбэ.

Нюрнбергын оршондо союзнигууд хадаа плендэ абтаһан 14 мянган хүнүүдые сүлөөлбэ.

Рейн ба Нюрнбергын хоорондохи оршондо нэгэ суудхын туршада 11 мянга гаран хүнүүд плендэ абтаба. Апрелиин 20-до союзнигуудай сэрэгүүд баруун фронт дээрэ хамта 45 мянган хүнүүдые плендэ абаһан байна.

АМЕРИКАНСКА АВИАЦИ ГЕРМАНИДА ДОБТОЛГО ХЭБЭ

ЛОНДОН, апрелиин 22. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, апрелиин 21-дэ 400 истребительнүүдээр үдэшэгдэһэн 360 шахуу «Нилээг Хэрэм» гэжэ американска самолёдууд Мюнхен, Ингольштадта ба Мюнхенһээ баруулжаа 48 километртэ байһан Ландсбергдэхи аэродромдо добтолго хэбэ.

МУССОЛИНИДА ХОРЛОЛГО ХЭГДЭБЭ

ПАРИЖ, апрелиин 22. (ТАСС). Итальянска патриодууд Муссолинида хорлолго хэбэ гэжэ Франс пресс агентство Италиин хилэһээ абтаһан мэдээсэл соо дамжуулна. Тэдэнэр хадаа Миланда Муссолиниин гэр доро удаан болоджо тэһэрдэг хоёр бомбо хэһэн байгаа. Теэд, тэрэ бомбонуудынь Муссолиниин үгы байхада тэһэрбэ. Муссолиниин һахюулай составһаа хоёр хүн алагдаһан байна.

НОМГОН ДАЛАЙ ДЭЭРЭХИ ДАЙН

ВАШИНГТОН, апрелиин 22. (ТАСС). США-гай Номгон далайн флотой мэдээсэхэнь: Окинава аралай урда хубида американска ябган сэрэгүүдэй частьнууд японско бүхэжүүлгэнүүдые дабан гаража урагшаа аалиханаар дабшана. Американска далайн ябган сэрэгүүдэй частьнууд Мотобу гэдэг хахад арал дээрэ хүсэд хиналта тогтообо.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00338 Типография Государственного газетного издательства при СНК МАССР Тираж 5500.